

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

5. Auerrois & Aureoli Argumenta reiecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

positæ spiritualitatis, in linea sua directa, vel indirecta prædicamentali esse potest, & si possit dari aliquod prædicatum genericum metaphysice abstrahens, ab utroque ergo prædicatum corporeitatis, vel spiritualitatis de essentia materiæ est, quia ea physice indifferens & abstrahens ab utroque esse possit, putare potentia physica ad utrumvis.

6. Antecedens probatur: nam prædicata corporeitatis & spiritualitatis, alterum alteri contradicit, ac proinde nequit dari in eute aliquod determinatio in se, siue partiali siue totali in sua determinata specie constituto ad æquale physica ab utroque abstractio & indeterminatio, imò nec metaphysica. Confirmatur quia inde solum in speciebus entium totalium recte linea prædicamentalis, nequit dari species entis adæquate, & ultimo constituta indeterminata, ac indifferens de se physice, aut metaphysice ad corporeitatem, vel spiritualitatem, sed alteri necessario includens. Vnde patet solutio ad instantiam multoties ab hoc recentiore inculcatam & repetitam de indifferencia materiæ physica etiam ad corruptibilem formam in sublimitatibus & incorruptibilem in coelis: corruptibilitas enim formæ, seu compositi ex ipsa resultantis, vel opposita incorruptibilitas à formis hanc, vel illam qualitatem dispositionem ad sui reductionem, vel inductionem in materiam natura sua exigentibus prouenit. Cum autem nullam determinatam, ex eis formis, vel dispositionibus materia requirit, imò vero indifferenter, quantum ex parte sua est, omnes respiciat potest ad corruptibiles vel incorruptibiles indifferens & indeterminata de se, & natura sua physice esse ac subinde ad ipsam, & compositum suorum corruptibilitatem, vel incorruptibilitatem: imò de se ad alterum, ex his determinatam esse eius essentia physice ac metaphysice repugnat secus autem ad corporeitatem, vel spiritualitatem determinatio, quæ physice formæ, ad quas ipsa indifferens, & pura potentia solum modo est minime sunt, sed intrinseca entis cuiusque, seu completi, siue incompleti, in sua atoma specie constituti, & essentialia prædicata. Accedunt contra huius materiæ indifferens, & ad corporeitatem, vel ad incorporeitatem à formis determinanda possibilitatem, ea omnia, quæ diximus cert. 2. ostendentes corporeitatem materiæ debere ex parte actus primi ad sui coniunctionem à formis corporeis supponi: quod ipsum de formis spiritualibus simili discursu euincitur, si spiritualis determinata materiæ respectu formæ & compositi substantialis admittatur, possibilis. Denique inde omnes doctores formarum substantialium, vel accidentium corporeitatem vel spiritualitatem venati habentur sunt, ac definiunt, si subiectum seu materiam receptionis, & educationis earum corpoream, vel contra spirituales inueniant: tantum abest, ut materia, & subiectum à formis corporeitatem vel contra spiritualitatem in sensu sapientium omnium communi trahere possit. Ac hoc ipsum rationis & naturæ instinctu, quam longa ratiocinatione inditum cunctis principium, quod spiritualis forma spirituale educationis, & receptionis subiectum, corporalis vero corporeum natura exigit sua in tam singularem, & exoticam opinionem recentiore istum egit, ne corporei cruciatus demonum subiectum spirituale designaretur: tamen ex communi & statuto, atque à natura fere ipsa inditum principio teneri potius deberet ne in tam absonam exoticamque sententiam abiret.

7. Sed eius materiæ possibilitate absoluta admilla, non statim indifferens eius materiæ ad omnes formas eum spirituales, tum corporeas esse oportebit, si aliquæ sint, quæ natura sua materiam vel determinate corpoream, ut animus rationalis noster omnium sententia, vel determinate spirituale natura sua, requirit siquidem (ut dixi) ex eo quod ad aliquas solum formas corporeas, & spirituales detur materia indifferens illis corporizanda, his vero spiritualizanda, talis materiæ possibilitas absolute salatur: quare non statim probatur materiæ huius possibilis indifferens & indeterminatam ad corporeitatem, vel spiritualitatem à formis determinandam esse respectu substantiæ spiritualis pure intellectiue Angelicæ (quam formam esse nunc permitto, & materiam aliquam natura sua concernere) quæ materiam spiritua-lem determinate potius requirere quam indifferenter, deberet, iuxta intellectiōis, cuius solum principium substantiale actuum est, naturam. Denique, cum cert. 2.

& 3. ostenderimus principium substantiale pure intellecti-uum, nec materiam ullam, adhuc spiritualement, nedum indifferenter, natura sua, ut compatem concernere, nec formam esse posse, sed substantiam totalem essentialiter esse: & si materia hæc ea sua indifferens respectu omniū formarum spiritualium possibilis admittatur, respectu substantiæ spiritualis pure intellectiue Angelicæ possibile esse non probatur: imò vero idalem esse respectu illius repugnare demonstratur.

CERTAMEN V

Auerrois & Aureoli Argumenta reiecta.

1. **E** Postremo hoc aperta datur solutio Argumentorum pro compositione de facto, ex materia determinate spirituali Angelorum qui sunt, vel possibili saltem in Angelis aliarum specierum pure possibilibus. Siquidem commune Angelis cunctis, & essentialiter prædicatum est substantiæ spiritualis pure intellectiue cui, ut cert. 3. n. 5. vidimus formam, ac materiam etiam determinate spiritualement, ut compatem concernere repugnat, nuperque etiam dicebamus. Restant solum diluenda argumenta Aureoli, (si in Aureoli sententijs & rationibus referendis ea Capreolo plena fit adhibenda fides) apud Capreolum in 2. d. 3. q. 1. 2. 2. contra primam conclusionem: quibus necessario omnem substantiam intellectiua etiam ratione intellectiōis materia ac principio substantiæ actiue intellectiue diuerso egerere contendit: eaq. Deo forma esse reputat, ut compositionem animi rationalis nostri ex materia necessariam, ut possit intelligere conuincere censet: & euincunt quidem, si habeant in Angelis robur; sed inde posset de eorum firmitate merito ac prudenter dubitare, fallaciamque indagare, ac detegere, ne rem adeo exoticam cogere tur admittit. Multa quidem, & proluxa apud Capreolum sunt eius fundamenta ad pauciora breuiora, & clariora capita à nostro Bubalo redacta citato art. 2. quæstio. 2. difficult. vltima ante §. primum, ad duo nempe. Primum ab autoritate Aug. ex 13. confessi, cap. 8. iam à nobis supra reiecta n. 1. & 2. secundum à ratione ducta, præsertim ex varijs Aristotelis axiomatibus iuxta Auerrois ad ea loca interpretationes ex suo sensu, discursibus, & audacia in eis tendendis, & linguæ Græcæ imperitia text. 27. pag. 38. col. 1. & quam ex Aristotelis mente non semel adhibitas (ut obseruat eruditè Theophil. Zimara. 1. de Anima textu 43. pag. 51. col. 2. init. & 3. de Anima textu 20. pag. 331. col. 1. & text. 29. pag. 350. & 2. de Anima textu 13. pag. 223. col. 1.) ponitur propterea illud axioma falso tanquam Aristotelicum ab Auerro ad 3. de Anima text. 4. q. 5. intellectus recipiens denudatum debet esse natura recepti. Ac proinde in anima potentia intellectiua re, & natura à receptiua intellectiōis, & obiecto diuersa esse debet (quod Aureolus assumit, & clarius, quam eius argumento concluderetur, ut patebit) siquidem potentia ipsa intellectiua, etiam obiectum intelligendum est, nec textu 14. tabula nuda, & rasa in qua nihil depictum, dicitur eo sensu.

2. Atque eo sensu non tradi constat aperte ita enim habet textu 4. lib. 3. de anima. *Necesse est, quoniam omnia intelligit immixtum esse. sicut dicit Anaxagoras ut cognoscat; nam alienum iuxta apparet prohibet & obstruit.* Impermixtionem autem hanc cum corporeis rebus intelligi & asseri ab Aristotele constat: quia eam solum negauit Anaxagoras cui ipse consentit ut constat ex 1. de Anima textu 31. & 34. & ex textu 6. eiusdem lib. 3. ubi: *quare nec corpori ipsum permixtum, esse rationi consentaneum est qualis enim quidam fieret: nempe calidus, aut frigidus, ac propterea instrumentum ali-quod seu organum esset, ac proinde obiecta omnia, ita ut ipse esset affectus videret, Nunc autem nullum: quia omnia cognoscendum est capax; non autem omnia posset cognoscere, si corpori, ac subinde eius qualitatibus esset immixtum: quia, qualitas corporea, qua esset imbutus, reliqua cognoscei prohiberet, & obstrueret: ut linguæ ægri amarabili infectæ nihil non amarum gustu percipitur, pupilla, vase vitreum per-quæ*

quæ visus species transeunt, si colore aliquo suffusa sint, eodem colore obiecta omnia videri faciunt, ac nusquam coloris alterius. Nusquam ergo Aristoteles docet ali- quem corpore immixtum, & denudatum esse debere intellectum, vel quancumque substantiam, & facultatem intellectuum ut omnia possit cognoscere; quare ut natura spiritualis obiecti denudata sit oportere ut spiri- tualiter intelligat non Aristotelis dogma, sed indu- cta Averrois aberrantis propositio est.

Id ex eius, & Aureoli sententia, quam impugna- mus euincitur: Nam & materia ipsa quam animo spi- rituali, seu substantiæ intellectus adiungi volunt, spiritualis natura sua est, & obiectum etiam intelli- gibile, non minus quam intellectiva activa substantia: cum autem materia illa spiritualis subiectum, cum fa- cultatis eius, tum specierum intelligibilium obiecto- rum, tum intellectus ipsius horum sententia foiet, ac subinde magis quam activa intellectus substantia organo corporeo potentiarum sensibilibus assimilaretur, magis multo ad obiecta reliqua percipienda impedi- ret, & obstrueret iuxta Aristotelis doctrinam, si natura ipsa obiecti intelligibilis spiritualis immixtum, & denuda- tum intellectum esse oporteret, quam ipsa intellectu- rum facultas eiusmodi natura non denudata: unde constat illud Aristotelis ibidem *et similiter se habere sicut sen- sitivum, ad sensibilia, sic intellectum ad intelligibilia* non quoad denudationem intellectus à natura omnis intelligibilis, sicut sensitivum à natura omnis sensi- bilis dictum esse: maxime cum text. 15. dicat *et ipse etiam intellectus intelligibilis est sicut ipsa intelli- gibilia*: nec in ipso denudandum, ut possit intelligere, alicui, nisi stupidissimo, qui aperta contradictione non tangatur, venire in mentem possit, similitudo ergo ibi ab Aristotele notata inter intellectum, ad intelli- gibilia, & sensum ad sensibilia, in eo non est; sed in eo, ut utraque facultas potentia solum sua obiecta sit, quia ea percipiendi continet in se potestatem, atque ea fieri representatione potest, ut jam ex Aristotele ipso de intellectu explicamus, ut argumenti (ut effor- matum ab Aureolo refertur) equivoocationem, & infir- mitatem monstramus.

4. Igitur ex impermitione præfata Aristotelis omnia posse intellectum percipere, ac intelligere citra impedimentum omne asseruit indeque esse *possibilem*, id est potentem omnia fieri subiective, quia omnium potentia recipere potest (ad modum, quo de materia prima dicitur 1. physicor. text. 60. 62 64.) posse re- cipere docet text. 8. & 14. etenim inquit, *intellectus potentia intelligibilia*. Vnde infert Aureolus; ergo ni- hil acti potest esse intellectus; sed intellectus actu per nos est; ergo per nos erit actu intelligibile con- tra Aristotelis axioma: nihil enim, quod in pura po- tentia & possibilitate ad aliquid est, potest actu hoc aliquid esse ut patet in materia prima, & quovis pure possibili, qua talibus, & secundum se sumptis; at- qui intellectus pura potentia, seu impura potentia, est, ad intelligibilia omnia; ergo secundum se sum- ptus omnia actu intelligibilia excludit: ac subinde, omnem suam actualitatem: si quidem quævis eius ac- tualitas actu intelligibilis est. Totum hoc argumentum equivoocatione, & prave intelligentiæ textus Aristote- lis à commentatore Averrois (à quo fuit Aureolus de- ceptus) sicut & argumentum prius innuitur: ac pro- inde Aureolus, & sibi contradicit. Nam intellectum recipiens subiectum formarum intelligibilium, ac pro- inde actualitatem, in se habere, & actu in se esse fate- tur; cum nihil recipiens, receptivum absolute alterius sit quin in se sit actu, & si id, cuius receptivum abso- lute sit, esse actu nequeat: atqui per te actualitas om- nis & actu, & in se intelligibilis; ergo repugnat intel- lectui, qui pura potentia est ad omnia, & singula intel- ligibilia actualitas essendi in se, ut recipiat, qua parte actu intelligibilis est secundo. Argumentum hoc non probat, quod eo intendis: nempe intellectum, siue in- tellectum substantiam materia vlla, ac forma sub- stantiali constare, sed esse purum nihil omnis actua- litatis excludendum: tertio non materiam reipsa intel- lectui superadditam (ut hæc cessarent) probas, sed ipsum intellectum materiam, & puram potentiam ad

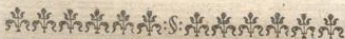
formas intelligibiles recipiendas. Quarta quoque cum per- tes formalem actum, & materiam multiplicatam actualitates, & obiecta intelligibilia in ipso actu multiplicat, & pluries tibi contradicit, ut patet.

5. Totum ergo argumentum hoc (ut & præce- dens, cuius hoc confirmatio est) finitè textum Aristotelis intelligentiæ, & æquivoocationi innititur, quod quidem Averrois, vel Aureoli, vel solo textu decimo quinto quem recitamus co- mero tertio posset innotescere: cum dicat Aristote- les ibidem. *Ipsa etiam intellectus intelligibilia est, sicut ipsa intelligibilia*. Ex quo constat ipsum, non dixisse intellectum esse in pura potentia ad omnia in- telligibilia, siue possibilem solum fieri intelligibilia omnia, excludendo actualitatem essendi actu re- ceptivum aliquid ex ipsis physicum, cum ibi ipse, quod intelligibile actu est, & ab ipso assensu, non ignoraverit identificari actu, ac subinde hanc actuali intelligibilitati; quare, & illud ipsum actu in- telligibile physice esse; quod si de pura potentia, seu possibilitate pura essendi in ordine physico intelli- gibilia omnia axioma illud Aristoteles posuisset, non longe eadem axioma textu decimo quinto rectius contradiceret; Ergo axioma illud, non de pura po- tentia intellectus ad omnia intelligibilia, eorumque formas, seu pura possibilitate eius secundum se sum- pti præcise, ut intelligibilia fieret in ordine physico essendi, sed in ordine essendi intentionalis, & re- presentationis, per receptionem formarum, cum in- pressarum, quibus in actu primo potius ad ob- iectorum cognitionem adequatè, & vltimo constitu- tur: tum specierum expressarum, & formalium re- presentationum, seu intellectuum, quibus forma- liter, & expresse obiecta intelligibilia præcipi, ac recipiunt representatione atque hinc intelligibilia rece- piunt, per eorum formas & imagines intentionales, quæ percipiunt. Hoc ipsum expresse Aristoteles text. 8. & 14. ubi illud axioma tradit. *Quantum, inquit, po- tentia quodammodo est intelligibilia intellectus, quodam- modo, non physico ordine essendi illa, qui motus es- sendi absolute talis est* (sed actu nullum autem in- telligit & 8. dixerat cum autem singula subiecti, ut sciens dicitur. Id est non aliter lingua actu de- si quatenus, scilicet ac representat actu, illa de pura po- tentia. 6. laudat eos qui dixerunt animam esse bonum per- manens. Id est specierum, & imaginum rerum; in- metis dictum statim sui limitet, ac explicet: *Id quod non tota* (scilicet omnis vel aliqua eorum lo- cundum omnes gradus) *sed potentia forma*. Ac tandem text. 10. formas intelligibilium ad quas, & intelligibilia pura potentia receptiva, & non esse formas & intelligi- biles per ipsas physice constituta, seu physico ordine receptionis, & effectus acceptæ, sed ordine intentionali iterum explicat dicens *lapis non est in ani- ma, sed lapidis formam*. Hoc est speciem, & ima- ginem intentionalem seu lapidis representationem.

6. Solutionem hanc ab ipso toties expressam, immo quem solum verum capere axioma illud potest, acerrime ferunt Averroes, & Aureolus: ille enim ait. *Si Aristoteles sic intelligere mundum diceret, cum dicit si intellectus esset aliqua natura in actu impediret eum ne posset indicare de actu. Aureolus vero sic impugnat: si intellectus esset aliquid actu- verum non posset recipere imaginem sui; quia rei- litatis non posset recipere imaginem sui; quia rei- peret se in suo simili, & sibi ipsi assimilaretur: quod repugnat, & confirmat: quia sicut albedo non recipit albedinem, ita nec speciem albedinis. Certe- cipere albedinem, ita nec speciem albedinis. Certe- rum, ut Aureolo respondeam, prius quantum ab- absurdo, & repugnantia differ, immo vero quam vlti- le ac necessario ab omnibus admittendum sit, forma- seu similitudines, & imagines intentionales ab obiectis recipi ipsis atque se ipsa, in eis imaginibus, similitudi- nibus, & speciebus intentionibus intentionum no- recipere, quicquid experitur, cum ad speciem no- cedit, atque ex eo repercussus species impressa ei- oculi recipiunt quibus medijs expressas sui speciei & similitudines recipiunt intentionales, ac ipsas vident: confirmatio ex impossibilitate recipiendi*

recipiendi se in se ipsa, ac proinde, neque sui ad seipsam similitudinem; vel seipsam, in sui ad seipsam, similitudine fruola omnino ad rem præsentem est: Non quidem, quia albedo subiectum accidentium non est, ut Bubalus respondet, ac contendit, ubi proximè, §. 3; nam quicquid de aliis accidentibus sit, similitudinis suæ ad aliam albedinem in sententia distinguente physice relationem à fundamento, & termino procul dubio recipiet, est igitur prorsus fruola confirmatio. Quia relatio, & similitudo albedinis physica solum esse potest, quæ eiusdem ad seipsam esse nequit, atque in terminis repugnat, non autem intentionalis, ac representationis solum: cum albedo potentia cognoscitiva non sit, quæ sola, intentionalem representationem, & cognitionem obiecti elicere potest, ac recipere. Similitudo autem intentionalis, & representationis solum maxime intellectualis eiusdem ad seipsam esse optime potest. Cum intellectus possit seipsam omnium sententia intelligere, sitque proinde, respectu etiam sui, & potentia, intellectiva, & obiectum intelligibile.

7. Auerrois, Aristotelem arguens de mendacio argumentum de actualitate omni, cum essendi, tum intelligibilitatis, ridiculum est; & si vim habeat de actualitate intellectus: quæ, si intellectui natura, & essentia sua respectu sui, vel cuiusvis alterius obiecti adesset, nec in pura potentia, ad omnia intelligibilia esset, cum, respectu obiecti, foret, illius, cuius actualis intellectus natura sua esset: ac proinde, neque esset, ut tabula nuda, & rasa, in qua nihil est depictum (ut de intellectu Aristotelico proloquio circumferatur) cum obiectum illud cuius actualis cognitio intellectus esset, depictum per ipsam formaliter expresse procul dubio foret: & insuper, nec magis alio obiecta intelligere, & de ipsis iudicare posset, quam vnus cognitio, & iudicium, cognitio esse, & iudicium alterius: siquidem idem ipsum intellectus haberet, si natura, & essentia sua actualis cognitio alicuius obiecti foret. Alias vero actualitates, cum essendi in se, tum obiective intelligibilitatis, non nisi per summum mendacium ignorantiam, repugnantiam, & amentiam, negare quis poterit.

QVÆSTIO III.

De Angelorum incorruptibilitate.

Ts 1 Angelorum incorruptibilitas, seu immortalitas essentia Angelorum, non sit, sed eam sequens passio metaphysica, ac proinde essentia Angelorum hæcenus examinata disputationi eorum in suas species &c. diuisionis examen immediate videatur successurum: tamen, quia passio hæc ex generico solum Angelorum prædicato pendet, non autem ex differentialibus specierum quarumque angelicarum prædicatis: & quia specificæ diuisionis eorum examen ipsorum in suas Hierarchias, & choros distributioni inferuit (cuius proinde disputationi illi debet immediate succedere) hanc de Angelorum immortalitate, & incorruptibilitate quætionem post essentia, & simplicitatis ipsorum essentia, à quibus solum eius decisio pendet, proximè subiicimus, ne longius à principiis decidendi collocauerit.

Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tom. II.

CERTAMEN I.

Difficultatum sub quæstionis titulo contentarum distinctio ad directam earum, & expeditam decisionem præmissa.

1. **C**um incorruptibilitas, & immortalitas mortalitati, & corruptibilitati opposita sint, sit ut eodem modis illæ, quot mortalitas, & corruptibilitas dicantur. Secundo cum de creatorum mortalitate, & corruptibilitate, vel de oppositis eorum incorruptibilitate, & immortalitate agitur, agens extrinsecum aliquod, à quo vel destrui semel producta, vel seruari diutius possunt, necessario concernitur, cum enim creata omnia, neque à se sint (vel Deus est, ac subinde essentia sua existit, neque à se non sint, uti impossibilia, & chimæ, quæ proinde seipsis absolute, non sunt, vel sunt à rebus remotæ) extrinsecum aliquid esse necessario debet, à quo sint, quandocumque fuerint: cum ipsorum essentia se ipsa, nec absolute sit, (ut Dei essentia se ipsa absolute est nec à suo esse, & existentia absoluta præcindit) neque seipsa absolute non sit, atque à rebus absolute sit remota, ut sunt essentia, & prædicatis suis à rebus remotæ, chimæ, & impossibilia. Idcirco tom. 1. de Deo vno controuerfia 1. disputation. 2. quæstion. 2. & controu. 3. conceptum possibilitatis præcisiue rerum dixi solis creatoris competere, mediumque esse, & enti necessario Deo, & non enti necessario chimæ, & impossibili (quali contrariè oppositis) immediate contradicere, ac falsus controuersie vltimæ, de prædicamentis ostendi.

2. Cum autem causa, à quibus creaturæ persistencia perduratio, & conseruatio ac subinde ei opposita destructio pendere potest quæ sint: alia causa prima quæ Deus est, & à qua, in fieri, & conseruari creaturæ omnes essentia sua pendet, quæ entia, ab alio, ut diximus sunt; alia vero causa secunda, quæ respectu creaturarum diuersarum, non eadem semper est, sed quandoque (ut in actionibus omnibus, actibusque vitalibus essentia ipsorum) diuersa: sit etiam, ut tam mortalitas, & corruptibilitas, quam immortalitas, & incorruptibilitas creaturæ Deum causam primam, à quo semel producta conseruetur deinceps ac perennet, vel destruat, ac pereat essentialiter concernat: causam vero, vel causas secundas ea solum creata ad sui vel conseruationem, & immortalitatem, vel destructionem, & mortalitatem, quæ vel ab illis earum abcessu necessario, vel saltem naturaliter, pendet, ut conseruentur. Quia vero causarum secundarum actiuitas, & exigentia ad operandum à Deo causa prima, & vniuersali, non solum in esse, sed in operari etiam dependet, creata omnia, quæ à causis secundis dependent, in fieri, & conseruari, à Deo etiam dependere, eo ipso dupliciter possunt: nempe, vel secundarum causarum exigentiæ, & actiuitati annuente, vel præter, aut contra ipsarum exigentiam, & actiuitatem, operante, vel non operante, pro suo libito; ut potest, quod ipsum etiam euenit respectu rerum natura sua permanentium (cuiusmodi omnia præter motum localem, & tempus, quæ natura sua sunt successiua) censentur ea quippe omnia à prima sui productione ius naturale, & exigentiam habent, ut persistant, & conseruentur; licet eorum pleraque agentium aduerfationum actiuitate, & exigentia inducendi contraria possint superari. Quæ autem permanentia contrariis vacant, ut substantiæ simplices

g omnes